

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא וענינים תראנה בנים
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, הכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו';
בני היי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכן הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל הגושת'לים והמטייעים
הרוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכן"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
וזסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייטיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שילמליץ טוב לכל מי
לכל מי שפיץ את חידושי תורתו.
(רבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"א).

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל זמלונין זצ"ל נאל"ר אברהם ריס ז"ע

אמור אל הכהנים וגו' לנפש לא יטמא בעמיו. במדרש (חוקת יט:ב): על כל דבר ודבר שהיה אומר הקב"ה למשה, היה אומר לו טומאתו וטהרתו, כיון שהגיע לפרשת אמור אל הכהנים, אמר משה: רבש"ע אם נטמא זה במה יהא טהרתו, ולא השיבו, באותה שעה נתכרמו פניו של משה, כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה אמר לו הקב"ה: באותה שעה שאמרתי לך אמור אל הכהנים ואמרת לי אם נטמא במה תהא טהרתו, ולא השבתך, זו טהרתו, ע"כ. ותמוה דמפני מה דוקא בטומאת כהנים שאל משה 'במה תהיה טהרתו', דמאי שנא מכל איש שנטמא ע"י מת דיש לו טהרה. ויש לבאר דהנה ידוע שיש ב' דרכים לדחות את כוחות הטומאה והחיצונים: (א) ע"י שמכוונים יחודים להאיר בפניהם הארה גדולה מאורות העליונים, ובה נדחים הקליפות במצולות ים, היות שאינם יכולים להביט באור הגדול, וכדרך שהאדם אינו יכול להביט באור השמש, וכן היה בלילה הראשון של פסח כשיצאו ממצרים. (ב) ליטול מהם ניצוצי הקדושה שבלעו, דע" ק נזיונים. וכל עסקנו בתורה ומצוות המה לברר בירורים בב' דרכים אלו. וידוע שאחר חטא אדם הראשון, צריך לברר הבירורים ע"י תורה ומצוות, והיינו ללקט כוחות הקדושה שנפלו לעמקי הקליפות והחיצונים, וזה יסוד ועיקר עבודתינו. ובהו נבוא לביאור המדרש דעל כל דבר ודבר היה אומר לו 'וטומאתו וטהרתו', וכוננת המדרש שבכל מצוה ומצוה שציוה הקב"ה, היה אומר למשה טומאתו של כל דבר, היינו כי העבירה נקראת 'שומאה', היות ומי שחווה עליה קונה לו קטיגור אחד, וקטיגור היינו מזיק, ומזיק היינו רוח הטומאה, משום שמי שאינו עושה את המצווה ואינו מברר אותה הבירור שהיה לו לברור בתערובת ט"ר שנתהוה ע"י חטא הקדום, בכך נותן כח לטומאה ח"ו. ומה שאמר במדרש דקודם אמר הקב"ה למשה טומאתו, ואח"כ טהרתו, היינו משום שהטומאה קיימת מאז, ואנחנו בעבודתינו צריכים

לכבוד עורך הגליון הנפלא 'מליצי ישר'

רב תודות על הגליון הנפלא שמקבל אני במייל כל שבוע ושבוע, זכות הרבים תלוי בכס, יתן ה' לכם כח ואומץ ויכולת להמשיך הלאה ביתר שאת ועוז.

רציתי להעיר מה שהבאתם בפ' שמיני (גליון קנ"ב) מעשה פלא עד מאוד, דבעל החזון יחזקאל מאד הצר לו כיון דבצוק העתים, שני בניו ירדו מהדרך רח"ל כשהיה בבית אסורים בסיביר, ובהזדמנות שפגש את רעו הגה"צ רבי אליהו לאפיאן, פרץ החזון יחזקאל בבכי תמרורים, ואמר: 'מה אענה על כך בב"ד של מעלה'. רבי אליהו אמר לו שהוא מבוגר ממנו בשנים, ובדרך הטבע שהוא יסתלק לפניו, וכשיגיע החזון יחזקאל לישיבה של מעלה, יבקש שיקראו את רבי אליהו, והוא יענה במקומו על גורל ילדיו. רבי אליהו ביקש מהחזון יחזקאל שיחזור על שמו 'אליהו ב"ר יעקב' הרבה פעמים, כדי שיזכור את שמו לבקש שיקראו לו, ואף נתן לו תקיעת כף על כך, ע"כ המעשה.

והנה מתקשה אני להבין המעשה, וכי החזון יחזקאל לא ידע ד'אונס רחמנא פטריה?' מה היה לו לעשות אם השליכוהו לסיביר בעבור הרבצת התורה שלו? ומדוע היה צריך שרבי אליהו לאפיאן יענה במקומו?

בכל אופן זה מעשה שאינו מובן, ואי אפשר להסיק מזה שום תוצאות למעשה, והייתי מציע לכם מכאן ולהבא להביא רק עובדות שיש בהן מוסר השכל ותועלת, לא סתם סיפורים.

סליחה על הביקורת

מ.ג. מינץ. ביתר

תגובת המערכת

מלבד שרואים בזה חומר הדין בב"ד של מעלה, גם רואים מזה כח הצדיקים בב"ד של מעלה.

לברר ולהוציא מהם את ניצוצי הקדושה שבלעו ע"י מצוותינו. והראה הקב"ה למשה את הטומאה והחיצונים שנשארים קיימים ע"י שאין עושים את המצוות או שעוברים עבירות. 'וכן היה אומר למשה טהרתו', היינו שהראה לו את הברור שנעשה ע"י כל מצוה ומצוה כדי להחזיר את הקדושה למקומה, ומזה שהראה לו גם את חלקי הטומאה, וגם את חלקי הטהרה שבכל תערובת שיש בכל דבר, חזינן שכל כח עשיית המצוה היינו לעשות את התיקון השני וליטול מהם ניצוצי הקדושה שבלעו, כי עבור אופן התיקון הראשון שהוזכר, היה די להראות רק את חלקי הטומאה ולומר לו שצריך לבטלם ע"י הייחודים והכוונות, ואין לזה ענין לניצוצי הטהרה והקדושה.

וכיון שגילה לו הקב"ה רק את אופן התיקון השני שנעשה ע"י שמוציאים מהם את מה שבלעו, לכן כשהגיע משה לפרשת אמור אל הכהנים ולא השיבו הקב"ה במה טהרתם, נתכרכמו פניו, היות שהכהנים שנקראו 'מלאכים', הרי הם קדושים ללא תערובת טומאה כלל, וכשנטמאו, נמצא שנכנסה בהם טומאה שלא היתה בהם כלל, והחול נכנס בקודש, ולכן נבהל כי חשב שאולי ח"ו לא יהיה תקומה, דדוקא במי שאינו מקיים מצוה או עובר עבירה, שעיקר קלקלתו היא בכך שאינו עושה את הברור המצטרך, ונשאר הקדושה מעורבת בטומאה, ונותנת לו קיום,

אז תקנתו היא לחזור ולברר ולהוציא בלעם מפיהם. אך אם נטמא כהן שהוא קדוש מעיקרו, ונמצא שיש כאן תערובת ובלבול מחדש שהביא על עצמו הטומאה, ובאופן זה כל הקדושה הלכה לה, ונעשה הקודש חול, ולא שייך שוב לסלק את הטומאה, כי התורה והמצוות יכולים רק לברר את התערובת ולהוציא את הטוב והטהור משבוי בתוך הרע, ולא יועילו באופן שכל הקדושה נסתלקה. ועל כך השיב לו הקב"ה כשהגיע לפרשת פרה 'זו טהרתו', והיינו שע"י עשיית פרה יתגלה הארה חדשה, ובכך ידחו את החיצונים, וישאר הקדש קודש כמו שהיה, וזה סוד אופן התיקון הראשון שהזכרנו לעיל. (זרע שמשון אות ב').

לע"נ הרה"ק ר' חיים ב"ר משה מליסקא זצ"ל י"א ט' אייר

לנפש לא יטמא בעמיו. במדרש נחומא: זהו שאמר הכתוב 'אמרות ה' אמרות טהורות', כל מה שהקב"ה מזהיר את יראיו, הוא בשביל קדושתן וטהרתן, ע"כ. והכוונה, דלפי שמצינו 'כל אשר באהל יטמא שבעת ימים', וכדי שלא תחשוב שהטומאה מורה על פגם בנפש, לכן אמר, אדרבה, 'בשביל קדושתן וטהרתן' החיצונים רוצים לדבק בגוף שהיה כלי ומדור לקדושה, וניצוצי קדושה עדיין בגוף, לכן אמר 'לנפש לא יטמא בעמיו', רוצה לומר כי נמשך הטומאה מצד חסרון הקדושה שנחסר מאשר היה בחיים חיותו. [דהכי קאמר קרא: 'לנפש', מפני שהיתה לו נפש קדושה בחייו, לכן 'לא יטמא' לו הכהן, כי במקום הקדושה מתרבים כוחות הטומאה].

¹ בהערת הגרש"ז אויערבאך (על הש"ש שם אות ט"ז) תירץ וז"ל: נראה לי לחדש דאפשר דהא דאיסורי הנאה איכא איסור לתתם גם בחנם, אין זה איסור ודאי, משום דאפשר שהמקבל הוא כפוי טובה ולא יחזיר לו טובה עבור זה, ורק איסור מחמת ספק, ולכן אפשר דערלת חו"ל הואיל וספק ערלה שרי, הכי נמי "ל דגם ספק הנאה מודאי ערלה נמי שרי" וצ"ע.
² אמרו בגיטין (דף לח): המשחרר עבדו עובר בעשה, שנאמר לעולם בהם תעבודו. מיתבי מעשה בר' אליעזר שנכנס בבית הכנסת ולא מצא עשרה, ושחרר עבדו והשלימו לעשרה. מצוה שאני וכתב הרשב"א ז"ל: הא דאמרין מצוה שאני, הקשה בה הרמב"ן וכי מפני מצוה להתפטר בצבור נדחה עשה שבתורה, ותירץ דאפשר דלא אמרה תורה אלא משום שלא ליתן להם מתנת חנם כענין דכתיב בגיטין "לא תחנם", אבל כשהוא משחררו מפני שנתן דמי עצמו, או משום מצוה

וידבר ה' וגו' שור או כשב וגו'. ע' באלשיך הדקדוקים. ונראה שזכר **וידבר ה'**, כדי **לאמור**, לפי שיש במצוה זו טעם פשוט כדי שיצא מספק נפל, וכמאמר חז"ל (שבת קלה:): כל ששהה שמונה ימים בבהמה אינו נפל, וילף מהכא דכתיב 'ומיום השמיני והלאה ירצה'. אמנם באמת אפי' ידוע שכלו לו חדשיו שמונת להדיט, מ"מ לגבוה אסור, דהוה מחוסר זמן, ואי הוה הטעם משום נפל לחוד, הרי אזלינן בתר רובא, ורוב ולדות של קיימא הם, ועל כרחך טעם אחרינא איכא. וזהו הכוונה 'וידבר ה' אל משה לאמר', ד'לאמור' היינו שיפרש שהטעם אינו כמובן לפום ריהטא שהוא מחשש נפל, לכן הקדים 'שור או כשב או עז כי יולד', שאפילו אם בשעה שנולד מכונה בשם 'שור', והיינו כשיודעין שכלו לו חדשיו, שאז בכלל 'שור' הוא, שהרי ראוי להתקיים, ומותר להדיט, מ"מ לא יוכשר לגבוה עד יום השמיני.

ובזה מובן המדרש (ויק"ר כז: עה"פ מ'יום השמיני והלאה ירצה', אמר ר' יצחק, משפט אדם ומשפט בהמה שוין, משפט אדם 'וביום השמיני ימול', ומשפט בהמה 'ומיום השמיני והלאה ירצה', ע"כ. ומה רצה בזה, אמנם לפי מה שכתבתי יובן שפיר, שלא תחשוב הטעם משום ספק נפל, שהרי גם באדם נאמר 'וביום השמיני ימול', אע"פ שאדם אינו יוצא מחשש נפל עד שלשים יום, וא"כ מובן מזה שאין זה עיקר הטעם משום חשש נפל.

לע"נ הג"ר מאיר ב"ר יצחק אריה פליס זצ"ל י"א ט' אייר

ערלת חו"ל, ואיסור "לא תחנם". אמרו בקידושין (דף לט:): הלכה למשה מסיני ערלה בחו"ל ודאן אסור, ספיקן מותר, ולכן מותר לאדם למכור לחברו פירות ערלה באופן שחברו אינו יודע שהם ערלה. ואמרו שם: "רב אויא ורבה בר רב חנן מספקו ספוקי להדדי", פי', דהיו עושים אחד לחבירו ספיקות בפירות ערלה, דכל אחד ליקט פירות עבור חברו ולא אמר לו מהיכן הם, וממילא אצל חברו הם היו ספק ערלה, ולכן מותר לאכול מהם.

והקשה השב שמעתתא (שמעתתא א' פ"ב) וז"ל: קשיא לי בהא דמספקי אהדדי, דהא כיון דודאן אסור בהנאה, א"כ כי יהיב חד לחבריה, איהו ידע שערלה אסור לאתהנווי ביה, ומידי דאסור בהנאה אסור ליתן לחבירו אפילו מותר לחבירו, ואפי' במתנת חנם אסור ליתן לו, וכמבואר בתוס' (פסחים כב: ד"ה ואבר) דאסור ליתן דבר האסור בהנאה אפילו בחנם מפני שהמקבל מחזיק לו טובה ע"ש, ואם כן נהי דחבריה דלא ידע ביה - מותרת היא לו, אבל הנותן שיועד בודאי שהוא ערלה היכי מתהני ביה וצ"ע, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר (סימן שכ"ו) וז"ל: לפי עניות דעתי לא קשה מידי, דהנה קיימא לן כר' שמעון (פסחים כה:): דאפשר ולא מיכוין שרי, והוא אינו מתכוין שיחזיק לו טובה. רק בגוי אסור ליתן לו בחנם דכתיב "ולא תחנם" לא תתן לו מתנת חנם (ע"ז כ.), והוא הדין להושיט לו ולטרוח בשבילו אסור. אלא אם היה מכירו מותר, מפני שהוא כמוכרו לו שהנכרי מחזיק לו טובה (ע' רא"ש פ"א ע"ז סי' י"ט). דגבי "לא תחנם" במתכוין לחון הגוי תליא מילתא, כמבואר ברשב"א (גיטין לח:).

וצורך הרב דליכא תנינה, מותר, עכ"ל. וחזינן מדבריו דאיסור "לא תחנם" תליא בכוננתו, דרק אם מתכוין לטובת הגוי אסור.
אבל הכת"ס (או"ח סימן ס"א) הקשה, דהא מיד כשנותן שחרורו להעבד, הוא נעשה ישראל, ונמצא דנתן מתנה לישראל. דכל זמן שהוא עבד אין לו שום הנאה, וא"כ מדוע אסור משום "לא תחנם". ולכן כתב דאין כוונת הר"ן דאסור משום האיסור של מתנת חנם, רק כוונתו דאסור משום האיסור של "לא תתן להם חן", דג"כ נפקא לן מהלאו של "לא תחנם", דבזה גופא שהוא רוצה לשחררו, יש בזה משום נשיאות חן, ולכן אסור, דבשעה שהוא רוצה לשחררו - עדיין עבד הוא. ודוקא באיסור של "לא תתן להם חן" כתב הרמב"ן דמותר היכא דמשחררו משום טובתו, דאז אין בזה משום נשיאות חן. אבל מצד האיסור של "לא תתן להם מתנת חנם" - אסור אף אם מכוון לטובתו. וע' בחת"ס (אה"ע ח"ב סימן קנ"א) שכתב באופן אחר.

וא"כ ממה נפשך אסור, שאם אינו מתכוין שהגוי יחזיק לו טובה, רק מתכוין לטובת הגוי, הרי אסור משום "לא תחנם". ואי מתכוין שהגוי יחזיק לו טובה, דאז ליכא משום "לא תחנם", הרי משתכר הוא באיסורי הנאה. אבל בערלה בח"ל דמספק לאחר, מותר כשאינו מתכוין שחבירו יחזיק לו טובה, דאפשר ולא מכוין קיימא לן דשרי כר' שמעון. ואפי' לרב דסבירא ליה כר' יהודה דאפשר ולא מכוין אסור, אבל הא בערלה בחו"ל קיימא לן הלכה כמאן דמיקל, ולכן קיימא לן בערלה בחו"ל כר' שמעון דמיקל, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר באו"ח סימן תפ"ט וז"ל: יש ליישב קושיית השב שמעתתא, דמותר משום שדבר שאין מתכוין, שאין הנותן מתכוין להחזיק טובה. ודוקא במושט לגוי דאסור ליתן לו מתנת חנם משום "לא תחנם", ורק אם מכיר הגוי מותר מפני דחשיב כמוכרו לו, והיינו שהגוי יחזיק לו טובה, א"כ על כרחך להחזיק טובה מתכוין, [ולכן אין בו משום "לא תחנם"], אבל בישראל אינו מתכוין להחזיק טובה, עכ"ל.

וכ"כ בחר"מ (סימן קפ"ד) וז"ל: הא דאסור ליתן לגוי מתנת חנם הוא משום לאו ד"לא תחנם", אך היכא שמכוון לטובת עצמו שרי, וליכא בכהאי גוונא "לא תחנם", כמו שכתב הרשב"א (גיטין לח: גבי משחרר עבדו). אבל הכא במספקי להדדי דמיידי לישראל חבירו, שפיר מותר לספק כשאינו מכוון להחזיק טובה מחבירו, דהוי אפשר ולא קמכוון, והכא לא שייך "לא תחנם", עכ"ל.

והוסיף האבני"ז (סי' שכ"ו) וז"ל: העולה מזה, שאם אדם עושה טובה עם ישראל לא חשיב נהנה כשאינו מתכוין להחזיק טובה, וגבי גוי חשיב נהנה. וראיה לזה דגבי ישראל לא חשיב נהנה כשאינו מתכוין להחזיק טובה, דאם לא כן שומר חנם היכי משכחת לה, דהרי המפקיד מחזיק לו טובה וחשיב נהנה ויחשב שומר שכר. אלא משום דכשאינו מתכוין, לא חשיב נהנה.

לכות ש.נ.ב.ר. הרפ"ש והצלה בכ"ע

פסח שני. ידוע כי יש ששים ריבוא אותיות לתורה, וכנגדם ששים ריבוא נפשות ישראל, וכל נפש מישראל יש לו חלק באותיות התורה, והנה בעת עומדם על הר סיני והיו כולם כאיש אחד בלב אחד כולו לה' חפצים ומשתוקקים מאד בשמחה רבה לקבל עליהם עול מלכותו, והקדימו נעשה לנשמע לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, והיינו כי אמרו נהיה כמלאכים שלא נוכל לעשות דבר נגד רצונו ית', כמו המלאך שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, כי לא יוכל לשנות עצמו מתכלית הבריאה שנברא לאותו שליחות, וכמו כן אמרו ישראל ג"כ נעשה רק רצון הש"ת את אשר יצוה לנו, ולא נוכל לעשות שום דבר נגד רצון הש"ת, ובכח הדברים האלו ובהתשוקה רבה הזו, המשיכו את התורה מן השמים לארץ ע"י משה רבינו.

והנה האנשים שהיו טמאים לנפש אדם, היו אנשים צדיקים, כמו שאמרו (סוכה כה). או שהיו מישאל ואלצפן, או שהיו נושאי ארונו של יוסף, והיו פטורין מן הדין מפסח ראשון מטעם עוסק במצוה, ומה לחצם לקרב לפני משה רבינו בצווחה רבה למה נגרע. אך צעקתם היה כי המה היו משתוקקים מאד לקיים מצות הקרבת הפסח בזמנו בתוך כלל ישראל, ועל זה הצר להם שלא זכו לגשת לקודש בתוך כלל ישראל במועדו. ועל זה השיב להם משה רבינו 'עמדו ואשמעה', וכמו שאמרו (ברכות כו:): אין 'עמידה' אלא לשון תפילה, היינו התפללו להש"ת מעומק לבבכם על זה, וע"י הצעקה והתשוקה שלכם תמשיכו דבר ה' אלי, כמו שהמשיכו ישראל את התורה כולה בגודל תשוקתם, ועיד'ז אשמע מה יצוה ה' לכם. וכן היה כי פעלו בתפילתם התחדשות הדין מהקרבת פסח שני המרמז כי יש תקוה לכל נפש מישראל אפילו לטמא ושהיה בדרך רחוקה במזיד שהתרחק עצמו מלגשת אל הקודש, ואפ"ה עושה פסח שני וכו'.

וידוע כי בליל ראשון של פסח כתיב 'ופסח ה', והיה אתערותא דלעילא מצד הש"ת להזריח בלבבות בני ישראל אור קדושתו ית' בבהירות גדולה, ואחרי זה נסתלק אותו האור, ונשאר בלבבות בני ישראל תשוקה לאותו האור שזכו בליל פסח כידוע, ולזה נצטוינו לספור שבעה שבועות שהם כנגד שבע מדות הקדושים בכדי שנטהר נפשותינו מצד אתערותא שלנו שנהיה מזוקקים שבעתיים עד חג השבועות להיות מוכן לקבלת התורה בקדושה ובטהרה.

לע"נ דניזא ב"ר עמרם טויבער יא"צ ט"ו אייר

אמור אל הכהנים בני אהרן. איתא בזוה"ק (ח"ג פח.): ר' יהודה פתח 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם'. וצ"ב השייכות. ויובן לפי מה שפירש אבי מורי בספר ילקוט אליעזר דברי המדרש 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים', זה שאמר הכתוב 'יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחווה דעת'. עוד איתא שם: הה"ד 'יראת ה' טהורה עומדת לעד'. והכוונה, ד'יראת ה' טהורה', ולא מחמת תקות שכר או עונש, רק היא 'עומדת לעד', וע"י עבודה כזו לא יכשל ברשת הפרושה על החיים, הן נסיון עושר והן נסיון עוני ועוד. וכן הכהן העומד בבית ה', מבקש ה' יראה טהורה בלי תקות שכר או עונש, ויהיה בבחינת צבא השמים העובדים עבודתם מדי יום, ומספרים כבוד קל בששון ובשמחה בלי שום תקוה לשכר ועונש. וזה הכוונה 'אמור אל הכהנים לנפש לא יטמא בעמיו' בפניות שונות, רק יעבדו למען ה', ולזה הביא המדרש הכתוב 'יום ליום יביע אומר', שהכהן יעבוד עבודתו כדוגמת צבא השמים להגיד כבוד ה' ויראת ה' טהורה כזו עומדת לעד, עכ"ד. והנה הטעם שלא גילה הקב"ה שכר עוה"ב, כי אם היה ידוע לנו משכר נועם זה, לא היה בכח שום אדם ליתן רסן בנפשו שלא להתאוות לתענוג זה ולכוון לשם שמים, ורצון ה' הוא שיהיו עובדים אותו באהבה וברצון בלי שום תקות שכר, (והארכנו בזה בפ' בחוקות). ובזה יבואר מאמר הפסוק 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך', כי לא גילה בתורה הק' השכר, כי על ידי זה 'פעלת לחוסים בך נגד בני אדם', דזה ההבדל בין בטחון לחסיון, ד'בטחון' הוא ע"י הבטחה, ו'חסיון' הוא בלי הבטחה, והיינו באהבה גמורה שלא על מנת לקבל פרס. ועל כן כשהזכירה תורה"ק 'אמור אל הכהנים בני אהרן לנפש לא יטמא' שיקיימו המצוות באהבה ולא מחמת שכר, הסמיק זוה"ק פסוק זה של 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך', דבו מבואר כי לא גילתה התורה"ק שכר המיועד לעושי רצונו, כדי שיוכלו לקיים המצוות לשם שמים לבד.

לע"נ הג"ר יהודה צבי ב"ר משה שטיינר ז"ל יא"צ י"ב אייר

ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו שבר תחת שבר וגו'. צ"ע לפי דרך הפשט, הא לא נעשה כן 'שבר תחת שבר' ממש, דרק ממונא משלם, כאשר דרשו רז"ל (ב"ק פד.). אך הענין מרמז כלפי מטילי מום בבני אדם בפיהם, כי תדעו כאשר הם ידברו לשה"ר ולהוציא שם רע כדי להשפיל חבירו, על ידי כך נתקיים 'מום בם', או בזרעם ח"ו. וזה הענין מה שאמרו (קידושין ע.): 'כל הפוסל במומו פוסל', דרוצה לומר שנעשה בו המום ע"י כן רח"ל. והענין כי רז"ל אמרו (שבת קכז:): כשם שדנתוני לכף זכות כן המקום ידין אתכם לכף זכות. ובמידה שאדם מודד בה מודדין לו, ונודע מרז"ל (זוה"ק ח"א קע:): כי כל המצות הם נגד רמ"ח אברים של האדם, ושס"ה לא תעשה כנגד שס"ה גידין, והחושבים הם נגד המידות, כגון ראייה שמיעה ריח מישוש וכו' הם נגד המידות גאוה כעס וכו'. ולכן בדרך שמוציא דיבה ומטיל מום בחבירו, כן פוסקין לו למעלה. וכעין שאמרו רז"ל (נדרים פא.) מפני מה אין מצוין תלמידי חכמים לצאת מבניהם של תלמידי חכמים, מפני דקרו לאינשי 'חמרי', בשביל זה הקב"ה משלם כן.

אבל החת"ס (שם) כתב כצד השני, דכל זמן שאין הגוי משלם לו עבור מתנתו, אפי' שכוונתו לצרכו שהוא מרויח מצד אחר, מיקרי מתנת חנם. וכ"כ בדברות משה (חולין דף ד. אות כ"ב), והוסיף, דלפ"ז צריך לומר דהא דאיתא בתוספתא (פ"ג ה"ד) דבאוהבו ושכינו מותר מפני שהוא מכירו, אין ההיתר משום שהוא יקבל איזה גמול ע"י מתנתו, דהרי גם אם מכוון לטובתו שהוא ירויח ע"י - אסור, כיון דהגוי יקבל מתנה בחנם. רק ההיתר הוא מפני דאין זה מתנה, רק חשיב **כמכירה**, כיון דמן הנימוס שהמקבל יחזור לו איזה גמול. ומדיק בזה לשון התוספתא: "אבל אם היה אוהבו או שכינו הרי זה מותר שאינו אלא **כמוכרו** לו.

ד"ז רבי שלמה ב"ר יהודה גבירול (הקדמה לתיקון מידות הנפש): לכל חוש ארבע מדות. **לעין**: גאוה, ושפלות, בושות, ועדות. **לשמע**: שנאה, אהבה, רחמים אכזריות. **להריח**: חרון, רצון, קנאה וחריצות. **להטעם**: שמחה, דאגה, חרטה ושלוה. **להמשיש**: נדיבות, קמצנות, גבורה ומורך, עכ"ל, וע"ש שהסביר בארוכה מדוע תלוי מידות אלו בה' חושים.

י חקרו האחרונים ביסוד האיסור של "לא תחנם", דיש לבארו בשני אופנים: (א) האיסור הוא מה שהוא **נותן** לגוי מתנה - בלי לקבל תמורה. (ב) האיסור הוא מה **שקבל** הגוי מתנה - בלי לשלם תמורה. וב' נפ"מ איכא בזה לדינא: (א) היכא דנותן מתנת חנם לגוי באופן שאין הישראל מפסיד ע"י, כגון שאין המתנה שוה אצלו כלום. דאם האיסור הוא מצד הנתינה - מותר, דלא מיקרי דתן לו מתנה, כיון דאינו שוה אצלו כלום. אבל אם האיסור הוא מצד שקיבל הגוי מתנה - אסור, דסו"ס קיבל הגוי מתנת חנם. ובחק יעקב (או"ח סימן תמ"ח ס"ק י"ב), בתירוץ השני, ובית שערים או"ח סימן ס"א) כתבו כצד הראשון.

(ב) היכא שנותן לו מתנה אבל אינו מכוון לטובת הגוי, רק מכוון לטובתו שהוא מרויח ע"י מצד אחר, דאם האיסור הוא מה שהוא נותן לגוי מתנה, ו"ל דהיכא דאינו מכוון לטובת הגוי, מותר. אבל אם אמרין דהאיסור הוא מה שהגוי מקבל מתנה - אסור, דסוף סוף קיבל הגוי מתנה - בלי לשלם כלום, אף שהוא לא התכוון בזה לטובתו. ומדברי האבני"ז כאן, ורע"א (ע"ז סה.) חזינן כצד הראשון. וע' תשובת הריב"ז (כרם שלמה עמוד ו').

ועד"ז תדע 'ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו', במומו דייקי, כדאשר פוסל והיינו 'כאשר עשה', כן ישוב בראשו או בביתו, כי ממש כן פוסקין לו למעלה. אם קורא על חבירו 'רשע', כן כותבין עליו למעלה. אם קורא לו טיפש, עושה אותו עור, ככתוב 'מי עור כי אם עבד' (ישעיה מ"ב), [ד'עור' היינו מי שמחמת מיעוט הבנתו, טח עיניו מראות כראוי]. דעל ידי שקורא לחבירו 'טיפש', ע"י כן נסתמא בזה עינו למעלה. וזה שאמר הכתוב: 'שבר תחת שבר' ממש, כמו שפוגם למטה, כן הוא נפגם למעלה. וזה הכלל בכל עבירות, ד'שבר [למעלה] תחת שבר' [למטה], עין [למעלה] תחת עין' [למטה], ועל כן אם מטיל מום למטה בחבירו, כן ממש נעשה לו למעלה ברוחני, זה לעומת זה.

ויש תלמיד חכם אשר מכניס ראשו בין הרים להכניע ראשי עם קודש, ולתלות בהם תיוהא, ומשפיל כבודם בעיני עם הארץ, ועל ידי כן לא ישמעו לו ח"ו, וגורם לו שברון לפרסם קלון עליו, וע"י כן נמנעים להחזיקו כקדם, ונענש כי ע"י כן נפסק תורה מזרעו ח"ו, לכן שומר פיו ולשונו וגו', כי אם ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, אלמלי היה זה בנו סלקא דעתך שגם כן היה מבקר עליו מומים, והבן.

לע"נ הרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל ב"ר אבי עזריה זעליג ממונגליצא זצ"ל י"א צ"ט ו' אייר

נבילה וטריפה לא יאכל לטמאה בה. אמרו בתמורה (דף ד'): כהנים קאמרת, כהנים טעמא אחרינא הוא, דרבי רחמנא קדושה יתירה. ופרש"י: דכתיב 'אמור על הכהנים לנפש לא יטמא', וכיון דחמיר קדושתיהו, החמיר עליהו טפי מישראל, דליקא אפילו אלאו שניתק לעשה, אע"ג דישאל לא לקי, עכ"ל. וכתב הפמ"ג (בגינת ורדים, כלל כ"ג ד"ה וראיתי, וע' מ"ח סוף מצוה ח') דמסתימת לשון הגמ' ורש"י משמע, שהכהנים לוקים בכל לאו הניתק לעשה, ע"ש.

הרי שקדושת הכהן נוגע לכל המצוות, ולא רק למצוות כהונה, ולכן כשהוא עובר עבירה, הדבר חמור יותר מאשר אם ישראל היה עובר עבירה זו. וז"ל הגר"י ענגיל (לקח טוב כלל ו'): מבואר מרש"י בתמורה דכהנים לוקין אפי' אלאו הניתק לעשה מפאת קדושתם היתירה, דריבה בהו רחמנא מצוות יתירות, ואפי' כשהלאו הניתק לעשה איננו לאו דכהונה כלל, רק לאו דעלמא וכו', ומוכח מזה דקדושת הכהונה מתפשטת לגמרי על כל המצוות של כהנים, ואפי' הם מצוות דעלמא הנוהגים בכהנים רק מפאת היותם מכלל ישראל.

וכן מוכח עוד מהגמ' בסנהדרין (דף נא.) דקאמר: ובת כהן כי תחל, יכול אפי' חיללה שבת, [כלומר, בת כהן שחיללה שבת תידון בשריפה], ת"ל לזנות, בחילול שבזנות הכתוב מדבר, ופריך חיללה שבת בת סקילה היא, [והיכי סלק"ד דהקיל בה הכתוב משאר בנות ישראל לידון במיתה קלה]. אמר רבא הא מני ר"ש הוא דאמר שריפה חמורה [מסקילה], סלק"ד הואיל ואחמיר בהו רחמנא בכהנים דרבי בהו מצוות יתירות תידון בשריפה, קמ"ל, ע"כ. הרי מבואר בזה להדיא, דקדושת הכהונה מתפשטת על כל המצוות ואפי' על מצוות שבת שאינה מצוות כהונה כלל, והכהן מצווה בה אך מפאת היותו מכלל ישראל, ומשום כן הו"א שחילול שבת שלהם יהיה עונשו חמור מחילול שבת דישראל.

והנה מצאתי באהבת יהונתן (סוף אמור) דעה"פ 'נבילה וטריפה לא יאכלו הכהנים', הביא קושית הגמרא 'הא ישראל אכלי בתמיהה, ותיריך וז"ל: וז"ל דהרמב"ם (פ"ח מלכים ה"א) פסק דבמלחמה מותר לאכול נבילות, והיינו דהוא נגד היצה"ר, כמו יפת תואר דהותרה במלחמה, ולעתידי יהיה מלחמת גוג ומגוג ומותרין ישראל לאכול נבילות, משא"כ הכהנים לא יאכלו, דכמו כן כהן אסור ביפת תואר וכו', עכ"ל האהבת יהונתן. הרי דנבילה דאינה ממצוות כהונה כלל, ג"כ מחמירין בה בכהן טפי מבישראל מפאת קדושתם היתירה, דריבה בהו רחמנא מצוות יתירות, דמפאת זה הוא דאסורים ביפת תואר.

ליכות ש.ה.ב.י. להצלה בכ"ע

וספרתם לכם. ידוע דכל ענין הספירה בא לתקן הפגמים שפגמנו בשכינה הק', בחי' מלכות, ע"י שנהנים מתאות עוה"ז שבאים משבעים שרי אומות העולם, כמו שכתבו בספה"ק (דברי אמת מהחווה מולובלין פרישת לך בשם הבעש"ט, וליקוטי מוהר"ן תורה י"ט) דכל אומה מהותה ממדה רעה, כמאמר חז"ל דבעת מתן תורה, לא רצו אדום לקבל התורה בשמעו 'לא תרצח',

וישמעאל בשמעו 'לא תנאף', וכן שאר אומות העולם בשאר תאות ששרשם ממדות הנפילות שבקליפות. ולכן כשבני ישראל משוקעים ח"ו בתאוה, האומה ששרשה בתאוה זו מתגברת, והשר שלה מקטרג עליהם, ותובע שיתנו לו שליטה למשול בשפע היודת בשבילם. וזהו שאמרו (זהר ח"ב קנב): דבזמן הגלות לוקחים אומות העולם השפע, וישראל ניזונים מתמצית, וזה נקרא 'פגם בשכינה הקדושה' המקבלת השפע בשביל בני ישראל, ועל ידי שיקועם בתאוה, יונק שר של אותה האומה השפע, כמשל מינקת שנחלה בנה, ואינו יכול לינק החלב, והיא מוכרחת ליקח כלב ולהניק, שיש בזה פגם ליקח החלב טמא, וזה צער גדול, דהרי החלב אינו מביין וכמה פעמים נושכה בשנינו, ועוד בדאגתה שחלבה הטוב נחסר מילדה החביב, אך מה תעשה שהילד השחית קיבתו ואסור להניקו, וצריך לנקות הקיבה.

ליכות מ.נ.ב.ב. לזוה"ג בקרוב ובניקל

כל מום לא יהיה בו. בתוספתא בכורות פ"ג: העושה מום בבעל מום, הרי זה לוקה דברי ר' מאיר. ונראה דכיון דלא כתיב בקרא 'מום לא יהיה בו', אלא כתיב 'כל מום לא יהיה בו', האי 'כל' לרבות אתא 'אפילו בבעל מום לא יטיל בו מום (ע' בכורות לג:), כלומר 'כל מום', אפילו שהוא מום, שאינו מום לפוסלו מקרבן, שהרי כבר פסול הוא בגלל מומו הראשון שיש בו, מ"מ לא יהיה בו. ואם תאמר איך ידעינן מהאי קרא שעובר על ל"ת בהטלת מום, דלמא קאי קרא על עצם הקרבן שלא יהיה בו מום. ויש לומר שהמום פוסלו מקרבן כבר כתוב שם בקרא שלפניו 'כל אשר בו מום לא תקריבו', ולמה חזר קרא וכתב 'כל מום לא יהיה בו', לומר דהאי קרא לא קאי על הקרבן, אך חיוב מלקות על הטלת מום.

לע"נ הג"ר אברהם משה ב"ר שמואל שוואל המבורג זצ"ל י"א צ"ט ו' אייר

ויקוב בן האשה הישראלית. בספר מנחת יהודה להגאון המקובל האלקי רבינו רבי יהודה פתיה זצוקלה"ה כתב (סוף פ' אמור) שגילו לו בחלוס, כי איש המצרי הזה נתגלגל אח"כ בשמשון בן מנחם, ואח"כ ביש"ו הנוצרי שהיה הוגה את שם ה' באותיותיו, ויש"ו הנוצרי היה אומר על עצמו 'ממצרים קראתי לבני' (הושע יא:א), על שעיקרו היה בן איש מצרי, וגם הוא יש"ו היה בן אשה זונה, ולכן גם הוא וגם שמשון שניהם לא מתו מיתת עצמם, עכ"ד. ולענ"ד שדברים אלו היא פליאה עצומה, דהא מרן רבי חיים ויטל כתב שהארז"ל גילה לו סוד הפסוק 'וישלח ה' את ירובעל ואת בדן', דאמרו רז"ל 'בדן' זה שמשון דאתי מדן. והענין הוא, כי שמשון הוא גלגול נדב בן אהרן הכהן, ולכן נקרא 'בדן', שהם אותיות 'נדב' בהיפוך, ולפי שנדב מת ולא רצה לקחת אשה, שהיו אומרים אין בבנות ישראל הוגנה לנו, לכן נענש שמשון בהיותו טוחן בבית האסורים עם נשי הפלשתים האסורות. ויען בני אהרן נכנסו שתויי יין, לכן היה שמשון נזיר מן הבטן לתקן המעוות, עכ"ד.

ובזה מפרש הבן איש חי (אדרת אליהו הפטרת פרשת נשא) מה שהתפלל שמשון בבית האסורים 'יאמר ה' זכרני נא וחזקני נא', שהכוונה 'זכרני נא' מה שהלכתי לפניך ביושר לבב בגלגול כשהייתי נדב צדיק גדול, וכמ"ש מרע"ה לאהרן 'עכשיו ידעתי שהם גדולים ממני וממך', וא"כ 'וחזקני נא', ע"ש. וא"כ שמשון גבור ישראל מת בהרהור תשובה ובמסירות נפש בעד עם ישראל, וגם מבואר בזוהר הק' שנשמט נדב ואביהוא התעברו בפנחס כשהרג זמרי וכו', וא"כ איך יכולים לומר מה שכבוד המקובל במנחת יהודה אומר שמשון היה גלגול איש מצרי ואח"כ באותו האיש יש"ו. ובפרט כמו שהבן איש חי מפרש הפסוק כנ"ל שלפני שמשון נהרג התפלל להש"ת, ובאמת הש"ת שמע אותו, ככתוב בפסוק, וכמו שמשא רבינו אמר לאהרן 'עכשיו ידעתי שהם גדולים ממני וממך', ושמשון אמר 'וחזקני נא', ולפ"ז שמשון מת ונהרג בתוך תשובה גדולה והיה בו נשמות גדולות כנדב וגם נשמה שנתעברה בפנחס בן אלעזר הכהן, וא"כ צריכים להבין עומק דברי מרן המנחת יהודה. (ש"ת סי' ל"ד, וע"ש שמביא כמה תשובות בדבר).

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבל** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!